

О С О Б Е Н О М Н Е Н И Е

на съдията Неделчо Беров по к.д. № 10/2001 г.

Подписах решение № 8 от 3 май 2001 г. по к.д. 10/2001 с особено мнение, защото считам, че чл.7, ал.2 и чл.76 от Закона за избиране на народни представители /ЗИНП/, Обн., ДВ, бр.37 от 13 април 2001 г., не са противоконституционни в оспорената им част.

Произвеждането на избори за Народно събрание е свързано с разходи, част от които се поемат от кандидатите за народни представители без да се оспорват – за пътни, за плакати, реклами и др. агитационни материали, за наеми на помещения, за предизборни предавания по БНР и БНТ и техните регионални центрове /чл.68 ЗИНП/ и др. За сметка на държавния бюджет са разходите по организационната част – за подготовката и произвеждането на изборите.

Предизборната кампания се финансира със средства на кандидатите и чрез дарения, които те получават съгласно неоспорените членове 71 и 72 ЗИНП. Тези разходи също са имуществена бариера пред кандидатите, но няма искане уреждащите ги текстове да бъдат обявени за противоконституционни макар аргументите срещу оспорените разпоредби могат да се поставят със същата убедителност и за посочените разходи. Въпросът за сметка на кого ще бъдат разходите по производството на бюлетините за гласуване няма пряк отговор в Конституцията. Съобразено с нея ще бъде всяко от двете възможни решения. Преценката е предоставена на законодателя.

Сспорените разпоредби не противоречат на чл.10 от Конституцията, според който изборите се произвеждат въз основа на общо, равно и пряко избирателно право с тайно гласуване. Общото избирателно право, както е исторически формирано, осигурява участие в изборите на всички политически дееспособни лица съгласно чл.42 от

Конституцията. Гласът на всеки избирател е равностоеен, упражнява се лично и тайно. Оспорените разпоредби не засягат нито един от елементите на активното избирателно право. Изискването разходите по производство на бюлетините да са за сметка на кандидатите за народни представители не обременява онези от тях, които имат подкрепата и изразяват политическата воля на достатъчен брой избиратели и поради това са в състояние да поемат отговорност при евентуалното си участие в управлението на страната. Кандидатите, които не представляват достатъчно значим брой избиратели и поради това не успеят да преминат процентовата бариера няма да бъдат парламентарно представени, а подадените за тях гласове подлежат на преразпределение и ще ползват други кандидати за които не са били подадени. Избягването на тази възможност или поне ограничаването ѝ всъщност подкрепя активното избирателно право, а също и пасивното, защото в изборите ще участват кандидати зад които стоят достатъчен брой избиратели със сериозни намерения и реални възможности.

Във всички избори произведени при действието на Конституцията на Република България, е съблюдувано възприетото от повече държави изискване в разпределение на мандати да участват само кандидатите, които са получили не по-малко от законово определения процент от действителните гласове. Така наречената процентова бариера поставя същите въпроси, които авторите на искането сочат като нарушение на конституционните разпоредби, отнасящи се до избирателните права на гражданите и до политическия плурализъм. Въпреки това процентовата бариера не е оспорена по настоящето дело, нито това е правено до сега.

Прокламираният с чл.11 от Конституцията принцип на политически плурализъм не е нарушен с оспорените разпоредби. Те не са насочени към създаване на монопол върху политическата власт от

една партия, чиято роля да бъде ръководна в държавата, както беше с чл.1, ал.2 от Конституцията на НРБ от 1971 г., в противовес на която е създаден чл.11 от сега действащата Конституция. Оспорените разпоредби предпоставят участие в изборите на неколккратно повече политически партии в сравнение с тези, които ще успеят да получат парламентарно представителство.

Оспорените разпоредби поставят всички кандидати за народни представители при еднакви условия, поради което чл.6 от Конституцията не е нарушен. По принцип посочената конституционна разпоредба се отнася до гражданите, но не и до юридическите лица, каквито са политическите партии. Това следва от редакцията на разпоредбата. Обратното не намира подкрепа и в тълкувателно решение № 14/1992 г. по к.д. 14/1992 г.

Неделчо Беронов